

W SOBOTĘ WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

s.5

FOT. WŁADYSŁAW CZULAK

SENIOR TEGO NIE LUBI

FOT. WŁADYSŁAW CZULAK

Dziadurzenie to protekcyjny sposób zwracania się do osób starszych. Naprawdę tego nie lubią, narusza ich godność. M.in. o tym rozmawiano podczas I Forum Senioralnego. Podczas spotkania w Bibliotece Norwida seniorzy mogli też wykonać bezpłatne badania. **s.2**

RAZEM ZMIENIAMY MIASTO

W poniedziałek ruszyło głosowanie w Zielonogórskim Budżecie Obywatelskim 2026. Mieszkańcy mają do wyboru 29 zadań inwestycyjnych i aż 55 projektów społecznych. Sprawdź, na jakie zadania możesz zagłosować! Masz na to czas do 9 listopada. **s.3**

NIE DAJ SIĘ GRYPIE

FOT. WŁADYSŁAW CZULAK

Zaczął się sezon infekcyjny. Warto jak najszybciej zaszczepić się przeciwko grypie oraz COVID. Możemy to zrobić w poradni podstawowej opieki zdrowotnej lub w aptece. Sprawdź, w której z zielonogórskich aptek możesz to zrobić i jaka przysługuje ci refundacja. **s.4**

CMENTARZ POD PLACEM

FOT. MUZEUM ARCHEOLOGICZNE

Archeolodzy z muzeum w Świdnicy przez dwa lata przebadali ponad 100 grobów z cmentarza Świętej Trójcy na dzisiejszym placu Słowiańskim. O wynikach ich pracy będziecie mogli przeczytać w książce. I zobaczyć twarze dawnych zielonogórczan. **s.7**

FELIETON

Artur Łukasiewicz

Drzewo jak krzyż z okrętowej blachy

Niech te rozrzucone kamienie wspominają pamięć bezimiennych ofiar - mówił pomysłodawca zielonogórskiej Golgoty Polski. Od odsłonięcia pomnika-mogiły na cmentarzu przy ul. Wrocławskiej minęło 25 lat.

Las kamieni z potężnym krzyżem na wzgórku starej części nekropolii przy ul. Wrocławskiej, choć wrósł w krajobraz cmentarza, wciąż budzi mieszane uczucia. Przytłacza, za krzykliwy, budowany z chaosu i patosu, nie pasuje do harmonijnego i spokojnego otoczenia - wytykali niegdyś krytycy. Forma to jedno, treść jest ważniejsza, fundamentalna - podnosili obrońcy. To pamięć o ofiarach zsyłek do „nieludzkiej ziemi” - tak zesłania w głąb Rosji po 1939 r. nazwał pisarz i malarz Józef Czapski. Ten monumentalny pomnik-mogiła powszechnie nazywany jest Golgotą Wschodu (jak większość tego typu miejsc pamięci w Polsce), tak naprawdę ma miano Golgoty Polski. Tak chciał prof. Konrad Stawiarski, jego twórca.

Kiedy kilka dni temu przechodziłem obok pomnika z kamieni, dotarło do mnie, że ma już 25 lat. Minęło ćwierćwiecze od jego odsłonięcia, szmat czasu. Dotarło też do mnie, że stał się ważną częścią największej metropolii w Zielonej Górze. To dobra okazja, by przypomnieć jego sens i historię przed dniem Wszystkich Świętych.

Rozrzucone głązy przypominają o bezimiennych powstańcach, sybirakach, więźniach kacetów, ofiarach powojennego komunistycznego terroru i wyrzuconych z Kresów II Rzeczypospolitej. Kamienie wspominają lwowiaków, wileńszczaków, ich kresowe zawikłane losy. Nad monumentalnym głazem z orłem w jagiellońskiej koronie wyrasta też 15 wbitych w ziemię symbolicznych krzyży i symboli religijnych - tyle, ile jest stacji Drogi Krzyżowej. Są krzyże katolickie, prawosławne, protestanckie. Stoi żydowska macewa i tatarski kurhan z półksiężcem. Między stacjami widać tabliczki z symbolicznymi polskim przystankami z zesłania i kaźni m. in. Kozielsk, Uralsk, Starobielsk, Kołyma, Magadan czy Miednoje.

Zielonogórski pomnik odsłaniał w 2000 r. Maciej Płażyński, marszałek Sejmu, który zginął w katastrofie smoleńskiej. Golgotę poświęcili księża katoliccy, ewangelicy i prawosławni.

Monument powstawał blisko dekadę. Zaczęło się od krzyża, ogromnego, 15-metrowego, ważącego aż 17 ton. Projektant wymyślił, że krzyż ma mieć dwie warstwy, a pionowa na zewnątrz przypominać drzewo, symbol trwałości i pamięci. Konstrukcję przygotowali w swoich halach przy torach kolejowych robotnicy Zastalu. Co ciekawe, wybrali blachę z jakich buduje się okręty w stocznich. Mieli ją pod ręką, akurat w zakładzie zabrakło innej stali, a czas gonął. Architekt dał zgodę. Okrętowa stal to specyficzny materiał, wytrzymały, rzadko pękający, wymagający jednak specjalistycznego spawania, większego nakładu pracy. - Wszystko było wykonywane społecznie, bez jakichkolwiek świadczeń finansowych - wspominał Walerian Piotrowski, nieżyjący nestor zielonogórskiej adwokatury. Zauważył również, że to na pewno jeden z największych krzyży w Polsce, jaki stoi na cmentarzach komunalnych.

Zacząłem sprawdzać. Krzyż stanął 27 października 1991 r. Kilka dni później oficjalnie poświęcił go biskup diecezjalny.

A głązy? Zbierano je i zwożono przez trzy lata. Ponoć mówią, wystarczy się wsłuchać.

CZAS NA FORUM SENIORÓW

SENIOR NIE LUBI DZIADURZENIA

Dziadurzenie to protekcyjny sposób zwracania się do osób starszych. Naprawdę tego nie lubią, narusza ich godność. M.in. o tym rozmawiano w minioną środę podczas I Forum Senioralnego.

Kto często dziadurzy? Na przykład personel medyczny. Potwierdzają to m. in. badania nad komunikacją interpersonalną z pacjentem w wieku senioralnym. Współautorką wspomnianych badań jest dr n. med. Joanna Hoffmann-Aulich, konsultantka wojewódzka w dziedzinie pielęgniarstwa, przewodnicząca oddziału Lubuskiego Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego.

Czym się charakteryzuje dziadurzenie? Na przykład infantylizowaniem języka. Zamiast: „Pobiorę pani/panu teraz krew do badania”, słyszymy: „Kochana/kochany, daj mi tę rączkę, bo potrzebuję znaleźć jakąś fajną żyłkę, żeby pobrać ci trochę krwi”.

Dziadurzymy też zwracając się do starszych w liczbie mnogiej lub bezosobowo. Tak jak lekarka z filmu „Pora umierać”, która mówi do głównej bohaterki, 90-latk: „Niech się rozbierze i położy” (co bohaterka kwituje: „Niech się pocałuje w d...ę”). Dziadurzymy również zdrabniając imiona nieznajomych starszych osób. Zamiast „pani Halino”, mówimy „pani Halinko”.

Z badań wynika, że większość ludzi starszych nie chce i nie lubi, kiedy obce osoby skracają w ten sposób dyktando.

Podczas I Forum Senioralnego, które odbyło się 22 października w Bibliotece Norwida, nikt nie dziadurzył.

Dr Urszula Kawalec-Hurny, konsultantka wojewódzka

Forum senioralne odbyło się po raz pierwszy FOT. WŁADYSŁAW CZULAK

Seniorzy mogli skorzystać z bezpłatnych badań

ds. geriatry, opowiadała jak starzeje się ludzki organizm i jak zachować formę, a Robert Wróbel, dyrektor Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze, jak starzeje się społeczeństwo. I choć perspekty-

wy nie są może optymistyczne, władze miasta starają się, żeby starszym ludziom żyło się lepiej.

- Miasto stawia na politykę senioralną. Latem powołana została Zielonogórska

Rada Seniorów oraz pełnomocnik ds. polityki senioralnej. W strukturze urzędu powstał odrębny wydział - zdrowia i polityki społecznej. Obszar wsparcia najstarszych mieszkańców jest dla nas, dla prezydenta Marcina Pabierowskiego, bardzo ważny - zapewniał wiceprezydent Marek Kamiński. - Pomaga nam wiele miejskich instytucji: Centrum Usług Społecznych, Centrum Integracji Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe. W mieście powstały m.in. domy dziennego pobytu dla seniorów z niepełnosprawnościami. Świetnie działają kluby seniorów. Kolejne podobne placówki powstaną po 1 stycznia. Z myślą o najstarszych mieszkańcach szykujemy się do budowy Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego. Jesteśmy otwarci na uwagi seniorów, sugestie i wskazówki.

Sylvia Saliwacka

RADNI DYŻURUJĄ

Zielonogórska Rada Seniorów informuje, że 13 listopada, w godz. 10.00-12.00, w ratuszu, w sali 20a (pierwsze piętro,) dyżurować będą radni Bożena Mania i Andrzej Bocheński. Numer telefonu - 68 478 32 99. Z radą można też skontaktować się mailowo, adres: zrs@rm.zielona-gora.pl

CZAS NA LICZBĘ

350

Tyłu małych i dorosłych zielonogórczan wystartowało w Biegu Jeża, najbardziej znanym charytatywnym biegu w mieście. W parku Tysiąclecia ścigało się 150 dzieci i 200 „dużych jeży”. Bieg odbył się po raz 12. Cel jest zawsze ten sam: pomóc zwierzętom ze schroniska przy ul. Szwajcarskiej przetrwać zimą.

CZAS NA NOWY DOM DLA ZWIERZAKÓW

FOT. SCHRONISKO W ZIELONEJ GÓRZE

MURZYNEK

Czeka w schronisku ul. Szwajcarska 4 tel. 577 466 576 schronisko@um.zielona-gora.pl

Pies z duszą kota

Prawdziwy skarb. Na pierwszy rzut oka może wydawać się nieśmiały i ostrożny. Ale wystarczy chwila cierpliwości, a sam podchodzi po głaski i... zachowuje się wtedy trochę jak kot - łagodnie, miękko i z takim wdziękiem, że trudno się nie uśmiechnąć. Szelki? Żaden problem! Gdy tylko je zobaczy, od razu wie, co się święci i grzecznie pozwala się ubrać. A potem? Spokojny spacer na luzie, bez ciągnięcia, bez stresu - tylko on, człowiek i świat pachnący tysiącem nowych historii. Dużo węższy, obserwuje, ale robi to w swoim tempie, z równowagą i spokojem. To piesek bezproblemowy, bardzo łagodny, z ogromnym sercem.

FOT. SCHRONISKO W ZIELONEJ GÓRZE

BURCIO

Czeka w schronisku ul. Szwajcarska 4 tel. 577 466 576 schronisko@um.zielona-gora.pl

Uczy się ufać

Poznajcie Burcia - dużego, burego kocura o wielkim sercu, które na razie bije nieco nieśmiało. W schronisku spędza dni, ostrożnie obserwując świat zza kratki, bo wciąż uczy się, że ludzka ręka może przynosić ciepło i bezpieczeństwo, a nie strach. Ma jednak swoją słabość - smaczki! Na sam zapach oczy mu się rozjaśniają, a niepewność choć na chwilę ustępuje miejsca ciekawości. To właśnie one mogą być kluczem do zdobycia zaufania i otwarcia drzwi do kociego serduszka. Burcio szuka spokojnego domu, w którym ktoś da mu czas i przestrzeń, by mógł rozkwitnąć. Może właśnie u Ciebie znajdzie swój azyl? (md)

RAZEM ZMIENIAMY NASZE MIASTO NA LEPSZE

W poniedziałek ruszyło głosowanie w Zielonogórskim Budżecie Obywatelskim 2026. Mieszkańcy mają do wyboru 29 zadań inwestycyjnych i aż 55 projektów społecznych.

- Rozpoczynamy najważniejszy etap budżetu obywatelskiego, czyli głosowanie na projekty zgłoszone przez zielonogórzan - mówi Piotr Dubicki, kierownik Biura Partycypacji Społecznej w urzędzie miasta. - Mieszkańcy zaproponowali do realizacji 133 pomysły, inwestycyjne i społeczne. Każdy projekt musiał spełnić wymogi formalne. I aby mógł wziąć udział w głosowaniu, potrzebna była lista poparcia.

Projekty przez trzy tygodnie sprawdzał zespół oceniający, który tworzyli członkowie stałej komisji rady miasta ds. konsultacji i budżetu obywatelskiego oraz urzędnicy. Zespół przeanalizował wszystkie m.in. pod względem ich zgodności z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, wykonalności technicznej oraz poprawności szacowanego

kosztorysu. Jeśli propozycja otrzymała ocenę negatywną, mieszkańcy dostali możliwość odwołania od decyzji komisji i komentarz z sugestią, co należy zrobić, aby projekt był zgodny z regulaminem.

Komisja odrzuciła 58 pomysłów, z czego po odwołaniu przywrócono do głosowania 31 projektów, 27 nie zakwalifikowało się ponownie do etapu głosowania.

Optymistyczna edycja

Zielonogórzanie dostaną do wyboru 29 zadań inwestycyjnych i 55 projektów społecznych.

- Na zadania inwestycyjne zagłosujemy w pięciu okręgach, na zadania społeczne od tego roku mogą oddać głos wszyscy mieszkańcy. Każdy z tych okręgów będzie miał osobną listę rankingową i do momentu wyczerpania puli

O budżecie obywatelskim mówiły radne Agnieszka Chyrc i Joanna Liddane oraz Piotr Dubicki, kierownik Biura Partycypacji Społecznej

FOT. BARTOSZ MIROŚLAWSKI

przeznaczoną na tę część miasta, zadania zostaną zrealizowane - dopowiada Dubicki.

Zadania społeczne to np. festyn rodzinny, wiosenny wyścig kolarski, turniej piłki nożnej, biesiada w ogrodzie działkowym, wielki fe-

stiwal koszykówki, czy przegląd zespołów muzycznych.

- Ta edycja budżetu obywatelskiego jest bardzo optymistyczna i pokazuje kierunek, w którym chcemy iść - cieszy się radna Agnieszka Chyrc (KO), przewodnicząca

komisji konsultacji i budżetu obywatelskiego. - Głosując trzeba podać imię i nazwisko, adres zamieszkania i numer telefonu, na który przyjdzie esemes z kodem weryfikującym. To bardzo dobre rozwiązanie, bo zapobiega wszelkim nadużyciom. Na jeden numer telefonu można wygenerować dwa kody, wychodzimy naprzeciw osobom, które nie mają telefonu.

Wyniki 14 listopada

Na realizację budżetu obywatelskiego przeznaczono 9 mln 700 tys. zł, w tym na zadania inwestycyjne 8 mln 730 tys. zł, a na zadania społeczne 970 tys. zł.

Głosowanie rozpoczęło się 27 października i potrwa do 9 listopada. Zagłosować może każdy zielonogórzanin, który musi oddać cztery głosy, dwa na zadania inwestycyj-

ne i dwa na społeczne. Ogłoszenie wyników 14 listopada.

Listę zadań publikujemy poniżej, listę oraz szczegółowy opis zadań można znaleźć na stronie poświęconej konsultacjom społecznym: <https://zielonagora.konsultacjejst.pl/>

Mieszkańcy przy głosowaniu mogą liczyć na pomoc Biura Partycypacji Społecznej, które mieści się na parterze budynku urzędu miasta (ul. Podgórna 22).

- Tym budżetem pokazujemy mieszkańcom, że mogą liczyć na uczciwość prezydenta miasta, radnych i urzędników, w poprzednich latach było z tym różnie. Mieszkańcy traciли zaufanie do BO, sama już nie zgłaszałam projektów. W przyszłym roku będziemy zachęcali mieszkańców, żeby proponowali więcej projektów społecznych - podsumowuje radna Joanna Liddane (KO). (rk)

PROJEKTY INWESTYCYJNE

(podajemy numer zadania, nazwę i szacowany koszt)

okręg 1

- 37. Reaktywacja II części „Łużyckich Tarasów” Wysznińskiego - Rydza Śmigłego (808 tys. 862 zł)
- 47. Bezpieczne i przyjazne osiedle (117 tys. zł)
- 51. Bezpieczny wybieg dla psów na osiedlu Łużyckim (353 tys. zł)
- 75. Ogród Solny - Strefa Zdrowia i Wyciszenia na osiedlu Przyjaźni (150 tys. zł)
- 83. Wymiana powierzchni chodnika przy ul. Żołnierzy II Armii od nr 60 do 42, od strony parkingów, wraz z doświetleniem przejść dla pieszych (155 tys. zł)
- 126. Modernizacja drogi dojazdowej do budynków mieszkalnych przy ulicy Stefana Batorego 108c-f (101 tys. zł)

okręg 2

- 1. Rozniećmy Społeczne Ognisko Artystyczne! Remont i modernizacja przestrzeni działań artystycznych w budynku SOA (873 tys. zł)
- 2. Ujęcie wody pitnej dla dzieci w Parku Kolei Szprotawskiej (100 tys. zł)
- 9. Bezpieczna droga - oświetlenie i ławki dla komfortu odpoczynku (88 tys. zł)
- 25. Budowa chodnika wraz z przejściami dla pieszych na ul. Zbożowej i ul. Dożynkowej - od skrzyżowania ul. Zbożowej z ul. Bolka i Lolka do końca ul. Zbożowej (600 tys. zł)
- 50. Utwardzenie drogi dojazdowej do ROD „Stokrotka” i ROD „Nowita” (158 tys. 301 zł)
- 54. Rozbudowujemy stadion przy ul. Botanicznej 66 - wieżyczka sędziowska (206 tys. 604 zł)
- 74. Ogród Solny - Strefa Zdrowia i Wyciszenia na osiedlu Piastowskim (150 tys. zł)
- 129. Rowerowy Park Umiejętności na Wzgórzach Piastowskich (865 tys. 500 zł)

okręg 3

- 15. Ławka dla seniora i nie tylko (600 tys. zł)
- 29. Bulderpark - mała wspinaczka, wielka frajda (500 tys. zł)
- 32. Park kieszonkowy „Zielony skwer w centrum Zielonej” (855 tys. zł)
- 57. Twoje miejsce w naszym mieście - sport, integracja, taniec (873 tys. zł)
- 58. Przejście bez komórki pomysłu Radosława Hałuszczaka (3 tys. zł)
- 72. Ułatwienie mieszkańcom dostępu do księgarni zielonogórskich pisarzy na deptaku (62 tys. 500 zł)
- 76. Ogród Solny - Strefa Zdrowia i Wyciszenia na osiedlu Morelowa (150 tys. zł)
- 78. „Ona tutaj stała”. Odzyskujemy zapomniane miejsca w mieście. Makieta Synagogi (105 tys. 500 zł)

okręg 4

- 70. Skate Park na nowo (873 tys. zł)
- 125. Bezpieczniej, jaśniej, spokojniej - osiedle Mazurskie dla ludzi (140 tys. zł)

okręg 5

- 12. „Zaprojektowanie i wybudowanie oświetlenia ścieżki rowerowej Zawada-Chynów oraz rewitalizacja terenu ul. Zawada-Zielonogórska” (700 tys. zł)
- 13. „Spotkajmy się!” - rewitalizacja przestrzeni sołeckich: place zabaw, parki i miejsca integracji mieszkańców” (873 tys. zł)
- 34. Narzędzia ratownicze dla OSP Przylep w Zielonej Górze - bezpieczeństwo na drogach (555 tys. 183 zł)
- 53. Na ratunek lokalnej społeczności - doposażenie jednostki OSP Stary Kisielin w Zielonej Górze w niezbędny sprzęt ratowniczy (305 tys. 800 zł)
- 65. „Gramy do jednej bramki” - poprawa infrastruktury na boiskach w Starym Kisielinie i Zawadzie” (873 tys. zł)

ZADANIA SPOŁECZNE

(podajemy numer zadania, nazwę i szacowany koszt)

- 14. „Dzień Rodziny w siedemnastu sołectwach” (48 tys. 500 zł)
- 17. Piknik rodzinny - wakacje! (20 tys. zł)
- 19. 80-lecie OSP Racula - piknik bezpieczeństwa (48 tys. 500 zł)
- 20. Równe szanse - warsztaty edukacyjne dla zielonogórskiej młodzieży (48 tys. 500 zł)
- 21. Festyn rodzinny z okazji Dnia Dziecka (20 tys. zł)
- 22. Zielonogórski Dzień Sportu - prezentacja miejskich klubów sportowych (32 tys. zł)
- 24. Truskawkowy festyn marzeń - radosny Dzień Dziecka na Chynowie (48 tys. 500 zł)
- 26. Karmię piersią, mam super moc! - poradnia laktacyjna (48 tys. 500 zł)
- 27. Rodzinny piknik sportowy (45 tys. zł)
- 28. Ziołowe historie, kiszzone opowieści - cykl warsztatów międzypokoleniowych (48 tys. 360 zł)
- 35. Kilometry Winnego Grodu - Gravelowa Mobilizacja (48 tys. 500 zł)
- 39. „Integracyjny Festyn Rodzinny - Łączymy Pokolenia” (48 tys. 500 zł)
- 41. Tańczymy z Trzynastką na 6 (40 tys. 650 zł)
- 42. Szkoła Pokoleń - 80 lat w centrum zielonogórskiej społeczności. Wspólne świętowanie 80-lecia oświaty (48 tys. 500 zł)
- 43. Wiosenny wyścig kolarski po brukach - Zielona Góra (48 tys. 500 zł)
- 45. Pokolenia w równowadze - dzieci, młodzież i seniorzy dla zdrowia psychicznego (48 tys. 500 zł)
- 46. Turniej piłki nożnej - festyn (20 tys. zł)
- 48. Wspólnie poznajemy historię pionierów Starego Kisielina (17 tys. 780 zł)
- 49. „Biesiada w ROD-os” (48 tys. 500 zł)

- 55. Z miłości do przeszłości, tajemnicza Zielona Góra. Sentymentalne wycieczki muzealno-postindustrialne (46 tys. zł)
- 56. Przygoda strzelecka dla uczniów klas VI-VIII naszego miasta (48 tys. zł)
- 59. Trzecia edycja przeglądu zespołów muzycznych (48 tys. 500 zł)
- 60. Akcje „Pogromcy Bazgrołów” 2026 (48 tys. 500 zł)
- 63. Rozwój organizacji pozarządowych oraz nieformalnych grup w Zielonej Górze (45 tys. zł)
- 64. Zielonogórskie dni sportu „Aktywnie i Razem” (45 tys. 600 zł)
- 66. Kolorowa integracja (20 tys. zł)
- 67. OSP i Szkoła łączy pokolenia (48 tys. 400 zł)
- 69. Ferment - letnia scena klubowa. Cykl wydarzeń muzycznych i warsztatów w przestrzeni miejskiej (44 tys. 800 zł)
- 80. Coolturałni - urozmaicenie zielonogórskich wydarzeń organizowanych przez młodzież (38 tys. 400 zł)
- 84. „Zastalmania” - Wielki Festiwal Koszykówki dla mieszkańców miasta Zielona Góra (48 tys. 500 zł)
- 86. Bezpieczne Osiedle (23 tys. 500 zł)
- 87. „Koszykarskie Podchody - Rodzinna Gra Pełna Przygód dla Wszystkich” (48 tys. 500 zł)
- 88. Block2Print Kids - warsztaty dla dzieci - Naucz się, jak za pomocą drukarki 3D wnieść do rzeczywistości swoją własną budowlę stworzoną w kultowej grze blokowej (41 tys. 600 zł)
- 89. Osiedlowe wieczory filmowe (21 tys. 700 zł)
- 90. Lubuska Gala Boku - Drzonków 2026 (47 tys. 500 zł)
- 91. Integracyjny Festyn Rodzinny na Hubie (16 tys. 50 zł)
- 94. Razem Lepiej! Festyn Rodzinny ZE3 (35 tys. zł)

- 96. Przędza Kultury - rękodzieło, które łączy (35 tys. 50 zł)
- 97. „Największa lekcja pierwszej pomocy - Ekonomik dla Zielonej Góry” (48 tys. 481,60 zł)
- 100. Piknik Razem w sporcie (48 tys. 490 zł)
- 102. Radosne rodzinno-patriotyczne świętowanie - piknik 3 maja organizowany przez harcerzy (25 tys. zł)
- 103. „Aktywny Obywatel - Przyjaciół Środowiska, Miłośnik Sportu, Wielbiciel Ojczyzny” (48 tys. 500 zł)
- 105. Kino Letnie 2026 (28 tys. zł)
- 106. EMOpower - Akademia Zdrowia Psychicznego dla Młodzieży (38 tys. zł)
- 107. Cały Przylep świętuje - 80-lecie Towarzystwa Sportowego Przylep (20 tys. zł)
- 109. Piłkarski festyn dla dziewczyn (19 tys. 400 zł)
- 110. Mecz gwiazd zielonogórskiej piłki nożnej - Ochla 2026 (15 tys. zł)
- 111. Mistrzostwa Polski w Rock'n'Rollu Akrobacyjnym (32 tys. 270 zł)
- 112. Dziewczyny na boisko - kobiece turniejy ligowe w piłce nożnej (15 tys. zł)
- 114. Akademia Zdrowego Superbohatera - warsztaty ruchowo-kulinarno-sensoryczne dla dzieci (45 tys. zł)
- 115. Integracyjna majówka w Chynowie (20 tys. zł)
- 118. Dolina Gęsienka - festyn rodzinny 2. edycja - animacje, dmuchańce, eksperymenty, fotobudka, DJ, wata cukrowa, popcorn, pizza, grill (48 tys. 500 zł)
- 121. Międzypokoleniowa starówka - kino, zielone podwórko i szafa z książkami z recyklingu (39 tys. zł)
- 123. Jubileuszowy Koncert Wielbienia (33 tys. 500 zł)
- 131. Cykl wydarzeń kulturalnych na Wieży Braniborskiej i w miejskiej piwnicy winiarskiej Sali Szeptów (48 tys. 300 zł)

CHROŃ SIĘ PRZED GRYPĄ

W aptekach są dostępne refundowane szczepionki przeciwko grypie i koronawirusowi. - Nie ma żadnych problemów z realizacją recept - potwierdza Daria Wielogórska-Rutka, prezes Lubuskiej Okręgowej Rady Aptekarskiej.

W Polsce zaczął się sezon infekcyjny. Warto jak najszybciej zaszczepić się przeciwko grypie oraz COVID. Zanim lawinowo zacznie wzrastać liczba zachorowań - radzą lekarze.

Zaszczepić się możemy w poradni podstawowej opieki zdrowotnej lub w aptece, która ma podpisaną umowę na szczepienie z Narodowym Funduszem Zdrowia. Takich aptek jest w Polsce ponad 1600, w tym dziewięć w Zielonej Górze (ich listę z adresami i telefonami publikujemy w ramce).

Apteki, które szczepią m.in. przeciwko grypie, wystawiają także recepty na refundowane preparaty (bez recepty też można dostać w aptece szczepionkę, ale wtedy nie jest ona refundowana). To oznacza, że w czasie jednej wizyty w aptece pacjent może dostać receptę, zrealizować ją i zaszczepić się omijając kolejki w przychodni. Wcześniej warto jednak zadzwonić do apteki i umówić się na konkretny termin.

Sprawdziliśmy w piątek, 24 października, jak wygląda sytuacja w zielonogórskich aptekach. Aktualnie na szczepienie czeka się zwykle dwa, trzy dni.

W aptece zaszczepimy się także przeciwko COVID-19. Daria Wielogórska-Rutka zapewnia, że w punktach nie brakuje tych szczepionek: - Czasem jedynie trzeba poczekać na preparat kilka dni, ponieważ są one dostarczane do aptek w innym trybie.

W aptekach są też refundowane szczepionki przeciwko

wirusowi RSV. Jedyny problem z dostępnością dotyczy szczepionki przeciwko półpaścowi. - Zainteresowanie przerosło przewidywania producenta. Powoli jednak te niedobory są uzupełniane kolejnymi dostawami - dodaje Wielogórska-Rutka.

Sylwia Sałwacka

TU SIĘ ZASZCZEPISZ

- **apteka Truskawkowa**
ul. Truskawkowa 1 b
tel. 68 320 79 95
- **apteka Linea Vita**
ul. Inwestycyjna 2/4
tel. 533 633 515
- **DOZ Apteka dbam o zdrowie**
ul. Kożuchowska 8
tel. 733 883 395
- **DOZ Apteka dbam o zdrowie**
Biedronka, ul. Fabryczna 15 a
tel. 68 341 69 45
- **DOZ Apteka dbam o zdrowie**
ul. Kupiecka 25
tel. 68 359 89 39
- **DOZ Apteka**
os. Pomorskie 5a
tel. 800 110 110
- **Dr Max**
ul. Wyszyńskiego 32d/10
tel. 68 323 63 76
- **Gemini**
Ul. Wyszyńskiego 29
tel. 68 359 89 39
- **Gemini**
ul. Podgórze 43 D
tel. 68 320 54 50
- Lista punktów szczepień przeciwko COVID-19 znajduje się na stronie: pacjent.gov.pl

Zaszczepimy się w poradni podstawowej opieki zdrowotnej lub w aptece
FOT. WŁADYSŁAW CZULAK

JAKA REFUNDACJA I DLA KOGO?

• Szczepionki przeciw grypie

W aptekach aktualnie są dostępne trzy rodzaje:

- Vaxigrip Tetra. Bezpłatnie przysługuje seniorom po 65. roku życia, kobietom w ciąży oraz dzieciom. Ze zniżką 50 proc. (koszt szczepionki 26,86 zł) pozostałym osobom dorosłym.
- Influvac Tetra. Bezpłatnie przysługuje seniorom po 65. roku życia, kobietom w ciąży oraz dzieciom. Ze zniżką 50 proc. (koszt szczepionki 26,41 zł) pozostałym dorosłym.
- Efluelda Tetra. Uwaga! Ta szczepionka jest refundowana jedynie w 50 procentach (81,72 zł) w przypadku osób dorosłych w wieku 60 lat i starszych. Bez refundacji kosztuje 163,44 zł.

• Szczepionki przeciw COVID-19

- Od września dostępny jest nowy preparat. Skierowania są wystawiane automatycznie. Szczepienia są bezpłatne.
- Dla dorosłych i nastolatków od 12. roku życia rekomendowana jest szczepionka Spikevax LP.8.1 w dawce 50 mikrogramów.
- Dla dzieci (od 6 miesiąca do 11 lat) - Spikevax LP.8.1 w dawce 25 mikrogramów.

OFENSYWA DROGOWA

Na rondzie bez poślizgu

Zgodnie z planem przebiega przebudowa ronda św. Urbana I na turbinowe, na skrzyżowaniu ulic Wrocławskiej i Pileckiego.

Wykonawca, firma Eurovia Polska wprowadziła kolejny etap organizacji ruchu i rozpoczęła roboty na drugiej połowie ronda. Rozebrano krawężniki i pierścień ronda. - Obecnie wykonywane są warstwy konstrukcyjne poszerzeń jezdni, układane krawężniki granitowe tworzące no-

wy kształt wyspy centralnej oraz wykonywane są nowe wyspy kanalizujące z kostki betonowej - szczegółowo wylicza Irena Lutowska, dyrektor Departamentu Zarządzania Drogami. W kolejnej fazie zostanie zlikwidowany prawoskręt z ul. Pileckiego w kierunku ronda Huszczy. Po zakończeniu prac pojedziemy dwoma pasami ruchu w kierunku Zielonej Góry-Raculi i centrum miasta.

Roboty są zgodne z harmonogramem. Termin zakończenia to koniec grudnia. Koszt - ok. 2,7 mln zł. Po likwidacji tzw. „wąskiego gardła” ruch ma być płynniejszy i bezpieczniejszy. (rk)

CZAS NA SESJĘ RADY MIASTA

O finansach

Choć sesja budżetowa jeszcze przed nami, kwestie finansowe zdominowały wtorkowe spotkanie radnych w ratuszu. Na tapet trafiły m.in. uwarunkowania kształtujące obecne ceny energii ciepłej w mieście.

Miasto nie odpowiada za rosnące rachunki za energię. Dlatego na prośbę radnych sprawę zreferowała Małgorzata Ptak-Bystrzyńska, wiceprezes zielonogórskiej Elektrociepłowni.

- Sektor energetyczny stoi przed dużymi wyzwaniami, „zazielenieniem” systemu, trudną sytuacją geopolityczną, toczącą się wojną w Ukrainie, związaną z tym ryzykiem. Musimy ciągle inwestować w infrastrukturę - tłumaczyła Ptak-Bystrzyńska. I wyjaśniała: - Ceny gazu w 2025 r. w porównaniu do 2021 r. wzrosły o 244,3 proc. Z kolei cena uprawnień do emisji CO2 w 2020 r., a w 2025 r. to wzrost o 183 proc. Ceny CO2 nie będą taniały, koszt uprawnień będzie rósł. Pierwsze darmowe rozdanie uprawnień do emisji CO2 nastąpiło w 2005 r. Wtedy jedno kosztowało 20 zł. Dziś nasza spółka płaci 400 zł.

Wiceprezes podkreśliła, że Elektrociepłownia nie pod-

niosła cen za ogrzewanie. - Ale 1 lipca 2025 r. przestała obowiązywać tarcza ochronna dla wrażliwych odbiorców, spółdzielni, wspólnot mieszkaniowych. Wprowadzono jednak formę wsparcia - bony ciepłownicze dla odbiorców spełniających kryteria dochodowe - wskazywała.

Radni przegłosowali nieznaczny, około pięcioprocentowy wzrost wynagrodzenia prezydenta. - Patrząc na ilość obowiązków, wielką odpowiedzialność, czas pracy, który trwa siedem dni w tygodniu po 24 godziny, wynagrodzenie prezydenta nie jest wysokie. Co więcej, ustawodawca tak to uregulował, że jest niższe niż osób na kierowniczych stanowiskach w podległych mu miejskich jednostkach - mówił radny Robert Kornalewicz.

Wprowadzono też zmiany w obecnych finansach miasta. - Aktualizujemy budżet co miesiąc - tłumaczył prezydent Marcin Pabierowski. - Realizujemy szereg inwestycji, m.in. program remontów dróg osiedlowych, termomodernizację placówek oświaty. W tym roku podpisaliśmy umowę na ponad 660 mln zł, z czego ponad 456 mln to środki zewnętrzne. Złożyliśmy wnioski na kolejne - ponad 212 mln zł. To dowód na dużą skuteczność w pozyskiwaniu funduszy. (md)

CZAS NA KULTURĘ

Kto dostanie Winiarkę?

Tego dowiemy się podczas Gali Kultury 2025 w czwartek, 30 października, o 17.00 w Sali Witrażowej Muzeum Ziemi Lubuskiej przy al. Niepodległości 15. Oto program wieczoru, na który zaprasza Towarzystwo Miłośników Zielonej Góry „Winnica”: rozstrzygnięcie XI Konkursu Literackiego o Tematyce Zielonogórskiej, połączone z premierą książki Ewy Iwony Wierzbickiej „Bez światłocienia”, wręczenie XI Zielonogórskiej Nagrody Literackiej Winiarka, wręczenie tytułu Przyjaciela Zielonej Góry, minirecital. Ponadto premiera 18. numeru magazynu „Na Winnicy” i promocja książki Alfreda Siateckiego „Operacja 0”. (dsp)

PREZYDENT MIASTA ZIELONA GÓRA

zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 z późn. zm.)

INFORMUJE

że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Zielona Góra przy ul. Podgórnej 22 (piętro III i VIII) i przy ul. Generała Jarosława Dąbrowskiego 41 (piętro II) zostały wywieszone wykazy nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych oraz lokali stanowiących własność Gminy Zielona Góra o statusie miejskim oraz Skarbu Państwa, przeznaczonych do zbycia, do oddania w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, użyczenie, najem lub dzierżawę w drodze przetargu oraz w drodze bezprzetargowej.

Dodatkowe informacje można uzyskać w Departamencie Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Zielona Góra lub pod nr. telefonów: (+48) 68 45 64 512, (+48) 68 45 64 302, (+48) 68 47 55 655 i (+48) 68 47 55 689

OBWIESZCZENIE PREZYDENTA MIASTA ZIELONA GÓRA

Na podstawie art. 11f. ust. 3 i 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 311) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 572),

zawiadamiam

o wydaniu w dniu 21 października 2025r. decyzji nr 8/2025 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na budowie odcinka drogi gminnej (ul. Racula-Widokowa) od hm 0+07,68 do hm 0+82,84 w Zielonej Górze.

Działki przeznaczone pod pas drogowy drogi gminnej klasy D:

Jednostka ewid. m. Zielona Góra; działki nr 504/4 (504/2) obr. 0044;

UWAGA: w nawiasie podano numer działki ewidencyjnej przed podziałem.

Strony mogą zapoznać się z treścią decyzji, w siedzibie Urzędu Miasta przy ul. Podgórnej 22 w Departamencie Rozwoju Miasta, pokój 516 w godzinach pracy Urzędu (najlepiej po wcześniejszym umówieniu telefonicznym - nr tel. 68 45 64 516) oraz uzyskać wyjaśnienia w sprawie telefonicznie lub drogą mailową (K.Frydrychowska@um.zielona-gora.pl).

W SOBOTĘ ODWIEDZIMY GROBY NAJBLIŻSZYCH

1 listopada największych korków możemy spodziewać się na wysokości cmentarza przy ul. Wrocławskiej. Dlatego miasto i służby apelują już dziś do mieszkańców o zapoznanie się z organizacją ruchu i zasadami bezpieczeństwa. A najlepiej po prostu wybrać autobus.

- Największe zmiany będą dotyczyły właśnie ul. Wrocławskiej, od al. Słowackiego aż do ronda św. Urbana I - zaznacza wiceprezydent Paweł Tonder. - Przyjęte rozwiązania są tożsame z ubiegłorocznymi, z tą różnicą, że wspomniane rondo jest w przebudowie. Z tego powodu pobliska pętla autobusowa nie posłuży za miejsce parkingowe, będzie dostępna jedynie dla autobusów MZK. Same relacje na rondzie pozostaną takie jak obecnie, czyli jazda na wprost. Aby zawrócić na ul. Wrocławską, trzeba zrobić to na rondzie Andrzeja Huszczy albo „uciec” w ul. Pileckiego i spokojnie wrócić do miasta mijając największy ruch.

Dla kierowców przygotowano dwa większe parkinki - bezpłatny przy nowym cmentarzu i płatny na stacji.

nekropolii będzie zarezerwowany dla dostawców, taksowek i aut osób z niepełnosprawnością. - Na polecenie prezydenta Marcina Pabierowskiego miasto zleciło też przegląd oświetlenia przy nekropoliach oraz stanu utrzymania ciągów pieszych prowadzących do cmentarza - podkreśla wiceprezydent.

Autobusem za darmo

Należy też pamiętać o ograniczeniu prędkości przy cmentarzu do 30 km/h. - Prosimy kierowców, aby zwracali uwagę na wszystkie znaki, ale też polecenia policjantów - dodaje Tonder.

- Utrudnienia będą duże, dlatego lepiej wybierać komunikację zbiorową. Policjanci przy ręcznym kierowaniu ruchem będą przepuszczać autobusy - przekonuje podinsp. Katarzyna Świer-

W sobotę na starym cmentarzu odprawione zostaną trzy msze - o 9.00, 10.30 i 13.00. Na nowym msza o 12.00.

kowska-Teska, naczelnik wydziału drogowego Komendy Miejskiej Policji. I podkreśla, że funkcjonariusze będą egzekwowali ograniczenie prędkości.

Agnieszka Pawłow, komendant straży miejskiej apeluje: - Stosujmy się do zaleceń policji i straży bez złości i za-

lu, a wszystko pójdzie sprawnie. Nasi funkcjonariusze będą przewencyjnie w okolicy cmentarza już od środy.

Miejski Zakład Komunikacji jest gotowy na świąteczny ruch. - Zależy nam, aby każdy bez problemu dojechał do cmentarza - zaznacza Jacek Newelski, kierownik działu

przewozów MZK. - 1 listopada wyślemy w trasy 40 dodatkowych autobusów i uruchomimy osiem linii oznaczonych literą C. W szczycie autobusy będą odjeżdżały z cmentarza przy ul. Wrocławskiej co dwie minuty. Z centrum w stronę nekropolii „zerówka”, linia C2, i C4 będą ruszały naprzemiennie co pięć minut. Między 11.00 a 18.00 przejazd liniami „cmentarnymi” będzie bezpłatny!

Msze i segregacja

W tym roku przy ul. Wrocławskiej będzie więcej mszy świętych. - W starej części nabożeństwa odbędą się o 9.00, 10.30 i 13.00. W nowej części o 12.00, a zaraz potem procesja. 2 listopada procesja odbędzie się o 15.00 na starej nekropolii. Jako gość honorowy obecny będzie ksiądz biskup - tłumaczy Mariusz Knyspel, pre-

zes Zielonogórskiego Zakładu Usług Miejskich.

W ramach pilotażowego programu prowadzona będzie segregacja odpadów. - Prosimy o stosowanie się do zasad, bo jest to zawsze uciążliwy problem - apeluje Knyspel. Do próby dołącza Mirosław Gruszecki, prezes Zakładu Gospodarki Komunalnej. - Wyposażyliśmy stary cmentarz w 13 miejscach w siedem-osiem różnego rodzaju pojemników. Wyróżniają się kolorem i są dodatkowo opisane. Jako mieszkańcy, dzięki segregacji, zapłacimy później mniej za gospodarkę odpadami - wskazuje Gruszecki. I dodaje: - W okresie Wszystkich Świętych na czterech zielonogórskich nekropoliach mamy 71 kontenerów. W ubiegłym roku, doliczając 10 sołectw, zebraliśmy aż 967 ton śmieci.

(md)

Informacja o organizacji ruchu w okolicy cmentarza komunalnego przy ul. Wrocławskiej w Zielonej Górze w okresie dnia Wszystkich Świętych od dnia 30.10.2025 r. do dnia 03.11.2025 r.

UWAGA: ul. Wrocławska na odcinku: od ul. Juliusza Słowackiego do ul. Pułkownika Witolda Pileckiego

- zakaz zatrzymywania się
- ograniczenie prędkości do 30 km/h (w godz. 8⁰⁰ - 21⁰⁰)
- dostępne parkingi

Nad bezpieczeństwem uczestników ruchu drogowego czuwać będą funkcjonariusze Policji
Prosimy stosować się do poleceń kierujących ruchem.

CZARKOWO ZYSKA DUŻY KOMPLEKS SPORTOWY

Nowe obiekty powstaną po prawej stronie drogi wjazdowej na os. Czarkowo. Dzieci i młodzież zagrają w piłkę nożną, siatkówkę i koszykówkę, skorzystają z placu zabaw i trampolin. Prezydent Marcin Pabierowski podpisał umowę na wykonanie inwestycji z firmą Mizar.

- Czarkowo to duże osiedle, część sołectwa Łężyca, zasługuje na kompleks sportowo-rekreacyjny z prawdziwego zdarzenia - mówił prezydent. - Ta inwestycja odpowiada na potrzeby mieszkańców. Nowe obiekty sportowe w przyszłości staną się zapleczem planowanej ośmioklasowej szkoły podstawowej, obecnie projektujemy nową placówkę oświatową. Infrastrukturę sportową wyposażymy w miejsca parkingowe i chodniki.

Prezydent podkreślił, że miasto dużą wagę przykładają do rozwoju sportu dzieci i młodzieży. - Konsekwentnie będziemy inwestować w sport - przekonywał prezydent Pabierowski. - Obecnie powstają dwie nowoczesne hale sportowe: przy Zespole Szkół i Placówek Kształcenia Zawodowego przy ul. Botanicznej i przy Zespole Szkół Mistrzostwa Sportowego. Przygotowaliśmy dokumentację projektową na budowę nowoczesnej hali przy

Prezydent Marcin Pabierowski podpisał umowę z firmą Mizar z Zielonej Góry

Zespole Edukacyjnym nr 1 na Chynowie.

Miejsce dla wszystkich

- Bardzo się cieszę, że inwestycja dojdzie do skutku i miasto zbuduje kolejne

miejsce, gdzie młodzi będą mogli uprawiać sport. Tym bardziej, że rodzinna Łężyca jest bliska mojemu sercu - podkreślał radny Robert Kornalewicz (KO). - Na kompleks sportowy złoży się

boisko typu Orlik ze sztuczną trawą, gdzie można zagrać w piłkę nożną. Obok powstanie boisko wielofunkcyjne do koszykówki i siatkówki oraz część rekreacyjna dla dzieci z parkiem

trampolin i placem zabaw. Kompleks ma być dostępny dla wszystkich mieszkańców

Wykonawcą będzie firma Mizar z Zielonej Góry. Ta sama, która w 2024 r. wyremontowała boisko SP nr 18 przy ul. Francuskiej. Prace pochłonię ok. 8 mln 595 tys. zł. Termin realizacji - 11 miesięcy od dnia przekazania placu budowy.

W planach jest duże boisko ze sztucznej nawierzchni, małe boisko o nawierzchni poliuretanowej, kontener sanitarno-szatniowy i ścieżki pieszo-rowerowe. Dla dzieci wczesnoszkolnych przewidziano budowę placu zabaw i parku trampolin. Nie zabraknie trybun do oglądania rozgrywek piłki nożnej. Wykonawca zajmie się małą architekturą, staną tu ławki, stojaki na rowery i kosze na śmieci. Teren w całości zostanie oświetlony, pojawi się monitoring. Dojazd od ul. Batorego będzie utwardzoną

drogą z możliwością zaparkowania auta (21 miejsc).

Firma zadba o obiekt

Eliza Miciuła-Urban, prezeska zarządu firmy Mizar: - Bardzo się cieszę, że zrealizujemy inwestycję w moim rodzinnym mieście. Jako firma lokalna wspieramy działaczy sportowych zajmujących się młodzieżą. Takie miejsca są bardzo potrzebne, dzieci garną się do uprawiania sportu, trzeba im tylko zorganizować odpowiednie lokum.

W ramach gwarancji przez dwa lata Mizar będzie sprawował pieczę nad obiektem, m.in. zadba o pielęgnację trawy.

Budowa kompleksu sportowego Orlik zostanie dofinansowana z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej oraz dzięki projektowi unijnemu pn. „Integracja społeczna oraz aktywizacja mieszkańców ZNOF poprzez budowę kompleksu integracyjno-kulturowo-wypoczynkowego”.

(rk)

CZAS NA STRATEGIĘ DLA SPORTU

MASZ MILION NA PRÓBĘ

Przedstawiciele zielonogórskich klubów, trenerzy i działacze zostali podzieleni na pięć grup, w których próbowali znaleźć optymalne kryteria podziału miejskich dotacji. Na próbę dostawali po wirtualnym milionie złotych.

- Mamy po warsztatach bardzo dużo informacji, które musimy teraz zebrać - cieszył się Jacek Frątczak, radny i przewodniczący miejskiej komisji kultury i sportu.

Merytorycznie, ciekawie, obiecująco, ale to dopiero początek - mówili dość zgodnie uczestnicy I Forum Zielonogórskiego Sportu. Czterogodzinne spotkanie w Palmiarni, choć z pozoru długie, pozwoliło wykonać dopiero pierwszy krok do stworzenia strategii zielonogórskiego sportu.

Pięć grup i dzielenie

Rozmowom przedstawicieli blisko 60 miejskich klubów przysłuchiwali się parlamentarzyści, samorządowcy i dziennikarze.

- Sport to ważna marka Zielonej Góry. Zaprośiliśmy was, bo chcemy zbudować strategię rozwoju tej marki,

wyłonić priorytety. Z jednej strony mamy kluby zawodowe: Zastal, Falubaz, Lechię. Z drugiej jednak strony miasto bierze na siebie ważny aspekt rozwoju sportu dzieci i młodzieży. To ogromny obszar, a w nim wiele pytań - mówił na otwarciu forum prezydent Marcin Pabierowski.

Aby pytania, np. o inwestycje w bazę do uprawiania i oglądania sportu oraz o wysokość miejskich dotacji dla poszczególnych drużyn, spółek czy stowarzyszeń, nie pozostały bez odpowiedzi, inicjatorzy forum podzieleni klubowych działaczy na pięć grup panelowych. Próbowali w nich znaleźć m.in. optymalne mechanizmy finansowania.

Porozumienie dość szybko i zgodnie wypracowały grupy zajmujące się piłką nożną czy sportami walki.

- U nas natomiast nie doszło do podziału miliona, bo ciężko było znaleźć wspólnie kryteria. Zatrzymaliśmy się gdzieś w połowie drogi, ale wymieniliśmy się kontaktami i będziemy kontynuować naszą dyskusję - mówi Damian Worchacz, prezes SKM-u Zastalu, który moderował warsztaty dotyczące gier zespołowych: koszykówki, piłki ręcznej, siatkówki, rugby, futbolu amerykańskiego i unihokeja.

Wytyczne na przyszłość

Zainteresowaniem cieszyła się też rozmowa o sporcie zawodowym. Do stołu na scenie zasiadli przedstawiciele trzech klubów: Falubazu, Zastalu i Lechii. Żużlowcy i koszykarze to najbardziej rozpoznawalne sportowe marki Zielonej Góry, a zarazem beneficjenci lwiej czę-

ści środków na sport z budżetu miasta.

- To była świetna wymiana poglądów i dość zbliżone wnioski, które powinny nam dać poważną podstawę do budowania strategii rozwoju sportu w Zielonej Górze. Aby na kilka, a może nawet kilkanaście lat były to główne wytyczne dla obecnych władz, a nawet przyszłych, w jaki sposób zajmować się wielką materią sportową - podsumował wiceprezydent Marek Kamiński.

Co dalej? Wnioski z forum naukowcy z Uniwersytetu Zielonogórskiego przekazują w draft dokumentu, który po pierwszym czytaniu oraz wielu konsultacjach i korektach za rok mógłby stać się kodeksem zasad i priorytetów w sferze finansowania i rozwoju sportu w naszym mieście.

(mk, at)

NASZYM ZDANIEM

Miejsca w koszyku klubów zawodowych dla Zastalu, Falubazu i Lechii?

Andrzej Tomasiak: - Skoro mówimy o wizytówkach Zielonej Góry w sportach drużynowych, udział żużlowców i koszykarzy wydaje się bezdyskusyjny. Piłkarze nożni zostali zaproszeni do tego stołu jako ubożsi krewni i - moim zdaniem - mocno na wyrast. Niech Lechia najpierw coś wygra, awansuje choćby na centralny szczebel rozgrywek, obecnie rywalizuje w regionalnej czwartej lidze (tylko nazywanej trzecią), a dopiero po tym przechodzi na zawodowstwo. Da się słyszeć głosy, by w gronie klubów wspieranych przez miasto największymi dotacjami znalazło się miejsce dla tenisistów stołowych, którzy przez lata z sukcesami grali w ekstraklasie. Hm... Odkąd jako początkujący dziennikarz sportowy pojechałem na (przegrany) mecz o mistrzostwo Polski naszego ZKS-u z Odrą Księginicę, drużyną z małej wioski pod Wrocławiem, wychodząc z założenia, że to jednak nie ten kaliber.

Marcin Krzywicki: - Nawet jeśli Lechia znalazła się tam na wyrast, to mówimy o piłce nożnej. Najpopularniejszej dyscyplinie, która w naszym regionie przez lata nie kliknęła. Może to ten czas? Od kilku lat są tam działacze, którzy mają pomysł na klub, budują wiarygodność wydając tyle, ile mają. Przez lata różnie z tym bywało. Znaleźli sposób na przypudrowanie i rozświetlenie „dołka”. Oczywiście, że dołożyły władze miasta, za co ukłony, ale pierwszym, największym krokiem było wsparcie kibiców i głosy w budżecie obywatelskim. Sporo Lechię łączy z ZKS-em. Tenisiści stołowi też pracują u podstaw. Miałem okazję widzieć „małe Chiny” Lucjana Błaszczyka. Te duże turnieje wyglądają, jakby były organizowane w Pekinie. Wychowankowie, których jest sporo plus niewielki zagraniczny zaciąg wykonany nie za miliony, a kontaktami Błaszczyka? To dałoby solidną Superligę.

TWARZE ZMARŁYCH Z PLACU SŁOWIAŃSKIEGO

Archeolodzy z muzeum w Świdnicy przez dwa lata przebadali ponad 100 grobów z cmentarza Świętej Trójcy na dzisiejszym placu Słowiańskim. O wynikach ich pracy będziecie mogli przeczytać w książce. I zobaczyć twarze dawnych zielonogórzan.

Jeszcze w tym roku premierę będzie miała książka „Nekropolia katolików i protestantów”. Wydaje ją Muzeum Archeologiczne Środokowego Nadodrza w Świdnicy, które w 2022 i 2023 r. prowadziło badania na pl. Słowiańskim, czyli na dawnym cmentarzu Świętej Trójcy.

To nie epidemia

- To podsumowanie naszych badań w tym miejscu. Pracowaliśmy tam w trzech etapach. Pierwszy poprzedzał miejską rewitalizację placu. Drugi miał związek z budową pomnika Ofiar Zbrodni Wołyńskiej. Trzeci towarzyszył pracom ciepłowniczym prowadzonym przez elektrociepłownię - tłumaczy Paweł Stachowiak, archeolog ze Świdnicy.

Przebadany obszar był niewielki, to zaledwie około jeden ar powierzchni. - Mimo to odkryliśmy ponad 140 pochówków. Wyeksplorowaliśmy ponad 100 z nich, a szczątki przebadał antropolog Robert Dąbrowski - mówi Stachowiak. I dodaje: - To pierwsze tak duże badania archeologiczne w tym miejscu. Dostarczają nam kolejnych informacji o życiu miasta i jego mieszkańców. Wśród zmarłych były osoby w różnym wieku. Badania antropologiczne nie wykazały oznak głodu czy jakichś przewlekłych chorób, epidemii, jak miało to miejsce na starszym cmentarzu św. Jana na placu Matejki.

W książce zobaczymy m.in. komputerowe rekonstrukcje twarzy ośmiorga dawnych zielonogórzan. Wykonała je dr Dorota Lorkiewicz-Muszyńska z Zakładu Medycyny Sądowej w Poznaniu na podstawie czaszek odkrytych na pl. Słowiańskim.

Grobów było dużo, bo na cmentarzu Świętej Trójcy, podobnie jak na wielu innych cmentarzach, grabarze chowali zmarłych warstwami. Robili tak, by zaoszczędzić miejsce. Pod jednymi pochówkami archeolodzy znajdowali kolejne, maksymalnie trzy warstwy. - Proszę zobaczyć, tutaj grabarz zrobił nowy wkop częściowo w miejscu starego - trzy lata temu Stachowiak pokazywał mi szkielet, któremu brakowało nóg. - Musiał zagarnąć kości ze starszego pochówku, żeby zmieściła się kolej-

Archeolodzy odkryli ponad 140 pochówków. Wyeksplorowali ponad 100 z nich.

Przebadany obszar był niewielki, to zaledwie około jeden ar powierzchni

Przebadane szczątki dawnych mieszkańców zostaną pochowane na jednym z czynnych cmentarzy w Zielonej Górze

na osoba. Kiedyś nie przejmowano się takimi rzeczami - tłumaczył.

Proste trumny

Cmentarz Świętej Trójcy na placu Słowiańskim, za murami miejskimi, założono w 1588 r. 12 lat później zbudowano tam szachulcowy kościół nazywany polskim. Stał w tym miejscu ponad 200 lat. Na początku XIX w. cmentarz zlikwidowano, kościół rozebrano, a plac stał się targowiskiem miejskim. Nowy cmentarz Świętej Trójcy założono w miejscu dzisiejszego parku przy rondzie PCK.

Likwidacja starego cmentarza polegała jedynie na usunięciu nagrobków, ludzkie szczątki pozostawiono w ziemi. Robotnicy, którzy przez lata prowadzili na pl. Słowiańskim prace, regularnie natrafiali na kości. Odkrycia archeologów nie były więc zaskoczeniem.

Nie wiemy, z jakiego okresu pochodzą odkryte pochówki. Brakuje przedmiotów, które pozwoliłyby określić wiek.

- Zmarli byli w większości chowani w prostych, drewnianych trumnach, po których na ziemi zachowały się delikatne ciemne smugi. Znaleźliśmy bardzo niewiele drobnych przedmiotów, wśród nich m.in. paciorki - ze stroju a może różańca, żelazną klamrę do spinań obuwia, szpilki ze stopu miedzi, prawdopodobnie ele-

ment ubrania - opowiada Paweł Stachowiak. Był też kilkunastymetrowy metalowy krzyż z ukrzyżowanym Chrystusem. - Musiał należeć do katolika, protestanci nie akceptowali takich przedmiotów - tłumaczy archeolog.

Trzy grobowce

Podczas rewitalizacji pl. Słowiańskiego, niedaleko budynku sądu z czerwonej cegły, zbudowano podziemne pojemniki na śmieci. Początkowo miały stać kilkanaście metrów dalej, ale archeolodzy odkryli tam murowane grobowce. Zajrzeli do jednej z krypt. - Pochowana kobieta musiała być zamożniejsza niż większość ówczesnych mieszkańców. Oprócz tego, że spoczęła w ceglany grobowcu, zachowały się żelazne antaby, czyli uchwyty trumien. Na jej stopach znaleźliśmy klamki do spinania butów.

Na pl. Słowiańskim było też sporo luźnych kości - efekt wielu prac prowadzonych w tym miejscu przez dziesięciolecia. Pod ziemią znajduje się spory schron przeciwlotniczy, w PRL-u na placu była fontanna. Różnego rodzaju wykopy budowlane przez lata uszkadzały pochówki.

Przebadane szczątki dawnych mieszkańców zostały pochowane na cmentarzu przy ul. Wrocławskiej w Zielonej Górze.

Szymon Płóciennik

Koncert i spacer śladem dawnych cmentarzy

Fundacja Tłocznia tradycyjnie zaprasza na Zielonogórskie Zaduszki. - Po raz piąty wspólnie upamiętnimy zmarłych mieszkańców Zielonej Góry i dawne cmentarze - mówi Bartłomiej Gruska, prezes Tłoczni. W piątek, 31 października, o godz. 18.00 w parku Tysiąclecia (przy grobowcu Beuchelta) odbędzie się koncert gitarowy Stanisława Jordanowa. Natalia Dyjas-Szatowska odczyta wspomnienia o zielonogórzanach, którzy zostali pochowani na cmentarzu w dzisiejszym parku. O godz. 18.45, po zakończeniu koncertu, rozpocznie się spacer z lampami naftowymi śladem dawnych zielonogórskich cmentarzy. Potrwa ponad godzinę. Organizatorzy zapewnią lampy naftowe. Wstęp na wydarzenie jest bezpłatny. Gościem będzie Paweł Stachowiak, który na pl. Słowiańskim opowie o badaniach archeologicznych w tym miejscu.

Odkrycia archeologów nie były zaskoczeniem. Robotnicy pracujący na pl. Słowiańskim regularnie trafiali na kości.

SPORTY WALKI

Urodziny legendy

Tadeusz Duda, zasłużony trener boks, kickboxingu i wychowawca młodzieży skończył 80 lat.

- Mam pogruchotany kręgosłup - mówi legendarny trener Gwardii Zielona Góra, pytany o zdrowie. To pokłosie wieku, ale też wyprawdzanych przez dekady setek tysięcy ciosów. Na treningach i zawodach. - Czyli boks nie taki zdrowy? - dopytuje człowieka, który przez lata przekonywał o zaletach trenowania. - Dla głowy tak - odpowiada 80-latek. Dowód? Pamięć podopiecznych, dziś w większości trenerów prowadzących własne kluby, którzy zabrali Dudę do restauracji na jubileuszowe przyjęcie. - Wzięli mnie podstępem - śmieje się jubilat, który trenował tysiące osób. Pan Tadeusz to początek kickboxingu w mieście. Przez lata nie było zielonogórczanina, który próbując swoich sił w tym sporcie, nie odebrał kilku rad od trenera. Życzenia? - Tylko zdrowie - podsumował jubilat.

(mk)

KARATE

ZACZĘŁO SIĘ OD... KRĘGOSŁUPA

Tomasz Rudkiewicz z Klubu Karate Nidan był jedynym zielonogórczaninem na mistrzostwach Europy. Ze Słowenii wrócił z dwoma złotymi medalami. - Wysoki poziom, ciężkie zawody. Byłem najmłodszy w kategorii młodzieżowców - przyznaje z dumą 18-latek.

Indywidualnie sięgnął po złoto w konkurencji fukugo, czyli dwuboju, w którym zawodnicy na przemian prezentują techniki (kata) i walczą z przeciwnikiem. - Finał zawsze jest w kumite, czyli w walce - podkreśla Rudkiewicz, który w starciu o złoto bezdyskusyjnie pokonał 10:0 swojego rodaka z Krakowa. - To była najtrudniejsza walka. Fizycznie i psychicznie, bo musiałem walczyć ze starszym kolegą - zaznacza. Drugie złoto wywalczył, mierząc się z seniorami w drużynowej konkurencji kumite.

Droga na mistrzostwa Europy nie była usłana różami. Zawodnik wcześniej przez kilka miesięcy leczył kontuzję. Podczas jednego ze startów poważnie złamał palec. Formę zbudował w pośpiechu miesiąc przed zawodami. Teraz jest czas na porządne wyliczenie urazów, odpoczy-

nek i naukę. Rudkiewicz jest uczniem czwartej klasy zielonogórskiego „Elektronika”. Zdrowie było kluczowe także na początku przygody z karate. A dokładnie... krzywy kręgosłup. - Zaczęłem ćwiczyć późno, bo w wieku 12 lat. Nie było to podyktowane chęcią trenowania karate, zajęcia poleciła mi na kręgosłup fizjoterapeutka - wspomina.

Po dwóch latach kręgosłup się wyprostował, ale zrodziła się pasja do karate. - Medale nie są najważniejsze, ale to, że na treningi chodzę z przyjemnością. Spotykam ludzi, których po prostu lubię - mówi zawodnik, który swoją wiedzę dzieli się z najmłodszymi uczestnikami treningów w KK Nidan. - Karate naprawdę można ćwiczyć w każdym wieku. Świetnie wpływa na zdrowie psychiczne i fizyczne - kończy.

Marcin Krzywicki

FOT. WEADYSŁAW CZULAK

- Karate to coś więcej niż trening, to sposób na życie - mówi podwójny mistrz Europy Tomasz Rudkiewicz

KOSZYKÓWKI

1 listopada w Szczecinie

Zastal odczarował halę CRS zwycięstwem 82:70 nad MKS-em Dąbrowa Górnicza w minionej niedzielę. - Mamy nadzieję, że następne zwycięstwa przyjdą już łatwiej - mówił po meczu Krzysztof Sulima.

Po porażkach z drużynami z Wałbrzycha i Gdyni zielonogórczanie wyszli z założenia, że do trzech razy sztuka i mecz z MKS-em jawił się jako konieczność wygrania w hali CRS, najliczniej zapełnianej w tym sezonie w Orlen Basket Lidze. W niedzielę ponad 3 tys. 600 fanów śledziło niemrawy początek, następnie świetny zryw w drugiej kwarcie, wreszcie dobrą grę po przerwie i małe turbulencje w czwartej kwarcie. Finalnie dało to zwycięstwo. - W pierwszej kwarcie to chyba aż za bardzo chcieliśmy. Potem ta seria 15-0 w drugiej kwarcie. Cieszymy, że udało się wygrać przy takiej publiczności, bo doping był super - dziękował Krzysztof Sulima.

- Nie może być momentów w stylu „ty weź, a ja popatrzę”. Musimy razem dźwigać ten ciężar - apelował

po meczu trener Arkadiusz Miłoszewski, przed którym w sobotę powrót do Szczecina. Zaciąg pn. „ex-King” będzie reprezentował nie tylko „Miły”, ale też Andy Mazurczak, Phil Fayne oraz Filip Matczak. Wszyscy w Szczecinie przeżyli wielkie chwile, z mistrzostwem Polski na czele.

King zaczął ten sezon od zwycięstwa w Toruniu, następnie wysoko przegrał w Słupsku, ale dwa ostatnie mecze miał już bardzo udane. Drużyna, którą samodzielnie prowadzi Maciej Majcherek (w ostatnich sezonach asystent Miłoszewskiego) pewnie wygrała z zespołem z Ostrowa Wlkp., w ostatnią niedzielę zdobyła Włocławek, pokonując po bardzo ciekawym meczu Anwil 94:92. - Obaj trenerzy podobnie rozumieją koszykówkę - uważa Przemysław Żołnierewicz, gracz Kinga, a w przeszłości koszykarz Zastalu. - Obie strony świetnie się znają. Widać, że Mazurczak jest motorem napędowym Zastalu. Jego postaramy się zatrzymać, ale widać też, że trener Miłoszewski jeszcze nie wie, komu zaufać poza Andym.

Początek spotkania w Szczecinie 1 listopada o 17.30.

(mk)

PIŁKA NOŻNA

Szkoda takich meczów

Lechia Zielona Góra tylko zremisowała z Polonią Nysa 1:1 (1:0). W Betclie III lidze spadła na trzecie miejsce i traci cztery punkty do Górnika Polkowice.

Jak strzelają, to pokazanie i wtedy zwykle okazały wygrają, ale jak się „zatną”, tracą punkty, także z niżej notowanymi rywalami. Zielonogórczanie lepiej spisują się na boiskach rywali i to fakt udokumentowany liczbami. Z delegacji Lechia przywiozła do-

FOT. MARCIN KRZYWICKI

- Nie byliśmy sobą - mówił trener Sebastian Mordal

tychczas pięć zwycięstw i remis, raz przegrała - w Gubinie z Cariną.

Na „dołku” zielonogórczanie odnieśli trzy wygrane i mają na koncie cztery remisy. Ten czwarty zanotowali w minioną sobotę z Polonią Nysa, choć do przerwy pachniało okazywalnym zwycięstwem, ale z trzech dogodnych sytuacji na gola zamieniona została tylko jedna i to z „dobijanego” rzutu karnego przez Kamila Olka w 16. minucie. W drugiej połowie Lechia oddała inicjatywę, a efektem coraz śmielszych ataków Polonii była w końcu bramka wyrównująca Miłkoja Kuca (73. min.). - Du-

CZAS NA SPORT

PIŁKA NOŻNA

• piątek, 31 października: 15. kolejka Betclie III ligi, LZS Starowice Dolne - Lechia Zielona Góra, 13.00; 13. kolejka CLJ U-17, FASE Szczecin - Lechia Zielona Góra, 11.30

• niedziela, 2 listopada:

14. kolejka IV ligi, Pogoń Świebodzin - Lechia II Zielona Góra, 14.00; 13. kolejka klasy okręgowej, Zorza Ochla - Tęcza Homanit Krosno Odrzańskie, 14.00; Pogoń Wschowa - TS Masterchem Przylep, 14.00

KOSZYKÓWKI

• sobota, 1 listopada: 6.

kolejka Orlen Basket Ligi, King Szczecin - Zastal Zielona Góra, 17.30 (transmisja: Polsat Sport 2)

• niedziela, 2 listopada: 8.

kolejka II ligi, MKS Smyk Prudnik - REWE digital Poland SKM Zastal Zielona Góra, 17.30

(mk)

STRZELECTWO

Gwardia na topie

Zielonogórska Gwardia nie zwalnia tempa. Jej zawodnicy zdobywają medale podczas różnych imprez.

Gwardia to klub, którego strzelcy są stale na topie. W rywalizacji klubów niemal nie schodzi z krajowego podium, rywalizując ze Śląskiem Wrocław i Zawiszą Bydgoszcz. Na Ziemi Lubuskiej w klasyfikacji dzieci i młodzieży od lat walczy

o palmę pierwszeństwa z AZS Gorzów.

- W tym roku nieznacznie, dosłownie trzema punktami, przegraliśmy rywalizację z AZS-em - mówi Jerzy Zarzycki, trener koordynator i wiceprezes klubu. - W klasyfikacji wszystkich klubów i dyscyplin w kraju zajęliśmy 36. miejsce - dodaje doświadczony opiekun klubu, którego największą gwiazdą jest Natalia Kochańska, szósta zawodniczka poprzednich igrzysk w Paryżu i kandydatka do medalu podczas kolejnych. - To bardzo utalentowana i pracowita zawodniczka, która nie boi się rywaliza-

cji na najwyższym szczeblu. Oprócz niej mamy sporą grupę utalentowanej młodzieży. W tym roku zdobyliśmy 27 medali mistrzostw Polski w różnych kategoriach wiekowych. Drużynowo wygraliśmy ogólnopolską ligę strzelecką w pistolecie, zdobyliśmy też klubowe mistrzostwo Polski w strzelaniach pistoletowych.

Gwardia współpracuje z zielonogórkami szkołami. W tym roku na strzelnicę klubu pojawiło się aż 300 dzieci z klas VII-VIII i jest nadzieja że wśród nich są przyszli mistrzowie. Budżet Gwardii opiera się na dotacjach

z miasta i urzędu marszałkowskiego. Sporą część klub musi sam wypracować od sponsorów, także dzięki własnej działalności, m.in. prowadząc strzelania dla dorosłych. Problemem Gwardii jest to, że dziś mogą prowadzić ogólnopolskie zawody tylko w kategorii młodzików, a na wyższym szczeblu tylko w strzelaniach pneumatycznych. Klub ma przyznane środki z budżetu obywatelskiego i ma nadzieję, że ta niedogodność wkrótce zniknie. Tak więc Gwardia ma się dobrze i możemy spodziewać się kolejnych medali.

(af)